

SZABAT W ŻYCIU CHRZEŚCIJANIN

Czy chrześcijanin musi święcić szabat?

W ciągu ostatnich kilkunastu lat rozpropagowano wśród chrześcijan tak zwany nurt mesjanistyczny. Jego zwolennicy odprawiają w zborach ewangelicznych święta żydowskie, święcą szabat, nie jedzą wieprzowiny i pielgrzymują do tak zwanej "ziemi świętej", która ziemią świętą na pewno nie jest, jeśli Jezus nazywa ją Sodomą i Egiptem (Obj 11:8). Przyglądając się temu zjawisku zauważyłem, że tego rodzaju integracja prawie zawsze owocuje porzucaniem duchowych prawd Nowego Przymierza na rzecz martwych tradycji judaizmu rabinicznego, który nie jest tym samym, co Judaizm ofiarniczy, obowiązujący za czasów Jezusa.

Promotorzy tego ekumenicznego nurtu pomijają trzy istotne prawdy Biblijne, które są sprzeczne z całą ideą mesjanizmu.

(1) Że rzeczywisty Judaizm mesjanistyczny istniał do 70 roku naszej ery.

(2) Że wśród odrodzonych chrześcijan nie ma podziału na żydów i nie żydów, bo żydem (szukającym Boga) nie jest ten, kto się żydem urodził i kto przestrzega tradycji judaistycznych, tylko ten, kto ma obrzeżane serce (czyste wnętrze). Tylko tacy zyskują aprobatę Boga (Rz 2:28-29).

(3) Ciałem Chrystusa są tylko ci, którzy narodzili się na nowo z wody i z Ducha, i którzy dają się prowadzić Duchowi Świętemu (gr. Rz 8:13-14). A jeśli prowadzi cię Duch Święty, to nie żyjesz już pod prawem (Gal 5:18).

Wszyscy, którzy zostali zanurzeni w Chrystusie, przyoblekli się w Chrystusa i nie ma już podziału na Żydów ani Greków (...); albowiem w Chrystusie Jezusie wszyscy są jedno (Gal 3:27-28).

Apostoł Paweł przestrzegł wszystkich uczniów Chrystusa, mówiąc, że jeśli odrodzony człowiek szuka usprawiedliwienia w wypełnianiu prawa, to automatycznie sam odłącza się od Chrystusa i wypada z łaski (Gal 5:4). A ci, którzy zmuszają innych do wypełniania prawa, robią to tylko po to, aby nie znosić prześladowań ze strony żydów, bo mowa o krzyżu wyzwala w nich gniew (oburzenie), dlatego chcą się im przypodobać od strony cielesnej. Z kolei Ci, którzy żyją według ciała, Bogu podobać się nie mogą, bo każdy ludzki zamysł jest przeciwny zamysłom Ducha Bożego (Rz 8:7-8). Dlatego Paweł ostrzega w Liście do Galacjan, że słuchanie żydowskiego bajdurzenia i skłanianie się do Judaizmu nie jest niewinną zabawą ani głębszym poznaniem, tylko i odwracaniem uszu od prawdy. Za tym stoją wrogie moce (synagoga szatana / Obj 2:8-9), których celem jest powolne odwodzenie chrześcijan od prawdy i od wiary w jedynozbawczą ofiarę Chrystusa i zawracanie do Starego Przymierza, które nie jest w stanie nikogo zbawić.

Mimo to poznałem wielu chrześcijan, którzy bardziej niż Bogu, chcą się przypodobać wyznawcom Judaizmu, dlatego najpierw przestają jeść świninę, następnie zaczynają święcić szabat, zakładać jarmużkę, bujać się przed menorą i mówić pseudo żydowską nowomową. Finalnie większość z nich, pod wpływem nauk rabinicznych doznaje objawienia, że Bóg nie jest trójjedyny a Jezus był tylko człowiekiem, "bo w Torze napisano, że Bóg jest tylko jeden". Znam nawet przypadki, kiedy ewangeliczni chrześcijanie dali się obrzezać. A wszystko zaczęło się od kolacji Cederowej, która nie jest wieczerzą paschalną, tylko elementem tradycji obrządku faryzejskiego, za którą stoi inny duch.

Dzisiaj ci ludzie należą do różnych hermetycznych społeczności, które wykazują znamiona typowe dla sekt i nie uznają Trójjedynego Boga, ani boskości Chrystusa; w których różni samozwańcy "rabini" wpajają polskim gojom, że wszystkie pisma poza Torą napisali zwykli ludzie, a modlitwy są wysłuchiwane tylko pod ścianą płaczu. Natomiast goje przebrani na żydów, celebrytują tam święta żydowskie i uczą się przyrządzać "koszerne" potrawy, bo nagle przestał im smakować schabowy.

W naszych czasach mało kto wie, że większość odłamów mesjanizmu wywodzi się z arianizmu i jest skażona tradycją rabiniczną opartą na talmudzie i kabale (żydowska forma okultyzmu). Dlatego Mesjanizm zawsze coś ujmuje lub dodaje do nauk Jezusa, redefiniując w ten sposób podstawowe prawdy biblijne mówiące o nowym narodzeniu, o braniu własnego krzyża i uśmiercaniu własnego JA, które nasz Pan nakreślił jako ciasną bramę i wąską drogę, którą odnajdują tylko nieliczni (Mt 7:12-24).

Celem Nowego Przymierza nie jest to, co zewnętrzne, czyli święcenie szabat, celebrowanie paschy, zachowywanie koszerności i oddawanie dziesięć, tylko wewnętrzna przemiana oraz posłuszeństwo słowom Jezusa i prowadzeniu Ducha Świętego (1Sam 15:22). Więc odrodzony człowiek, który poznał Chrystusa i żyje w mocy Ducha Świętego, nie będzie nakłaniał innych do wypełniania prawa, ani celebrowania "cieni rzeczy przyszłych", które wypełniły się 2000 lat temu. Dlatego judaizacja zborów jest dzisiaj takim samym zagrożeniem, jakim była w czasach apostoła Pawła. Zamysły Ducha Świętego nie idą w parze nawet z cielesnym myśleniem odrodzonych chrześcijan, a co dopiero z tradycyjnym Judaizmem rabinicznym, nazwanym przez Jezusa synagogą szatana (Obj 2:9).

... zamysł ciała, to śmierć, a zamysł Ducha, to życie i pokój - bo zamysł ciała jest wrogi Bogu, bo nie jest podporządkowany Bożemu prawu, bo nawet nie może. A ci, którzy są cielesni Bogu podobać się nie mogą. Ale wy (narodzeni na nowo) nie jesteście już w ciele, lecz w Duchu, jeśli tylko Duch Boży mieszka w was. A jeśli ktoś nie ma Ducha Chrystusowego, ten nie jest Jego (Rz 8:6-9).

To świadectwo jest prawdziwe, dlatego karć ich surowo, aby ozdrowieli w wierze i nie słuchali żydowskich baśni, ani ludzi odwracających się od prawdy. Dla czystych wszystko jest czyste, a dla skalanych i niewierzących nic nie jest czyste. Skalany jest zarówno ich umysł, jak i sumienie. Utrzymują, że znają Boga, ale swoimi uczynkami się Go zapierają, bo to ludzie obrzydliwi, nieposłuszni i nieskłonni do żadnego dobrego czynu (Tyt 1:13-16). Dobrze bieglście, któż wam przeszkodził być posłusznym prawdzie? Takie namawianie nie pochodzi od Boga, który was powołał. A ten, kto was niepokoi, kimkolwiek by był, poniesie karę (Gal 5:8 i 10).

Pamiętaj, że Nowy Testament jest wykładnią Starego Testamentu, a nie na odwrót. Nowy Testament mówi bardzo wyraźnie, że droga Pańska nie jest odmianą judaizmu ani nawet kontynuacją Starego Przymierza, lecz dobrowolnym i świadomym przymierzem zawartym z Jezusem, potwierdzonym nowym narodzeniem z wody i z Ducha, które daje tak samo żydom jak i poganom możliwość usprawiedliwienia przed Bogiem i zaczęcia nowego, uświęconego życia. Nowe Przymierze nie polega na starotestamentowym wypełnianiu nakazów prawa, na zasadzie WOLNO - NIE WOLNO - MUSISZ, lecz na złożeniu w ofierze własnego JA, uśmiercieniu swojej cielesności i życiu zgodnym z prowadzeniem Ducha Świętego. Dlatego w świetle Nowego Testamentu święcenie szabat nie ma żadnego znaczenia i jest tym samym, co nie jedzenie mięsa w piątek. Jednak dla osób niedojrzałych duchowo może to być początek odpadania od Bożej łaski. Dlatego aby odpowiedzieć sobie na pytanie: Czy chrześcijanin powinien święcić szabat?, należy najpierw przytoczyć jeszcze kilka innych prawd biblijnych, które są nagminnie pomijane przez entuzjastów judaizmu.

CO MÓWI STARY TESTAMENT

Nadając Izraelowi Prawo, Bóg uwzględnił w nim grzeszną naturę człowieka i wynikający z niej egoizm, dlatego Bóg nie wymagał od żydów duchowych postaw, bo prawo nie było w stanie zmienić ich wnętrza, dlatego nie mogło ich też bawić. Natomiast teraz, gdy człowiek rodzi się na nowo, Bóg uwalnia go od grzesznej natury i daje mu Ducha Świętego (częstkę Bożej natury) oraz nowe sumienie, aby człowiek nie musiał już grzeszyć i mógł oczyścić swoje wnętrze z grzesznych pragnień i egoistycznych intencji. Prawo Mojżeszowe było Bożym kodeksem mówiącym tylko co jest dobre, a co złe - co naród wybrany musi robić a czego nie może robić, jeżeli chce, aby Bóg im błogosławił fizycznie i materialnie.

W Starym Przymierzu, działało to w czasie rzeczywistym:

posłuszeństwo = nagroda / nieposłuszeństwo = kara

Święcenie szabat było jednym z wymogów prawa Mojżeszowego, albowiem prawo mówiło:

Sześć dni będziesz pracował i wykonywał wszelką swoją pracę, ale siódmego dnia jest szabat Pana, Boga twego: Nie będziesz wykonywał żadnej pracy ani ty, ani twój syn, ani twoja córka, ani twój sługa, ani twoja służebnica, ani twoje bydło, ani obcy przybysz, który mieszka w twoich bramach. Gdyż w sześciu dniach uczynił Pan niebo i ziemię, morze i wszystko, co w nich jest, a siódmego dnia odpoczął. Dlatego Pan pobłogosławił dzień szabat (odpoczynku) i poświęcił go (Wyj 20:9-11).

CEL SZABATU

Przez sześć dni będziesz wykonywać swoje prace, a dnia siódmego będziesz świętować, aby wypoczął twój wół i twój osioł, aby wytchnął syn twojej niewolnicy i przychodzić (Wyj 23:12).

Zauważ, że to miał być dzień odpoczynku dla pracodawców, pracowników i zwierząt pociągowych. To bardzo czytelnie wskazuje na Bożą miłość agape, która objawia się tutaj w równorzędnej trosce o dobro całego stworzenia i nie chodzi tutaj o jakiś szczególnie sentyment Boga do siódmego dnia tygodnia. Właśnie to Jezus chciał uświadomić oskarżającym go faryzeuszom, gdy mówił, że „szabat jest ustanowiony dla człowieka, a nie człowiek dla szabat” (Mk 2:27).

CO MÓWI NOWY TESTAMENT

... prorocy i prawo prorokowali aż do Jana (chrzciciela) (Mt 11:13).

Stare Przymierze miało prowadzić ludzi do Chrystusa, dlatego gdy Jezus zakończył swoją misję na ziemi, to zostało zastąpione Nowym Przymierzem, opierającym się na założeniu, że jeśli dajesz się prowadzić Duchowi Świętemu, to nie jesteś pod zakonem (Gal 5:18).

Zakon nie został ustanowiony dla sprawiedliwych, tylko dla nieprawych, nieposłusznych i bezbożnych grzeszników, lekceważących Boga i profanujących to, co święte, dla ojcobójców, matkobójców, morderców, rozpustników, mężołożników, handlarzy ludźmi, kłamców, krzywoprzysięzców, oraz wszystkich innych, którzy sprzeciwiają się zdrowej nauce, zgodnej z chwalebnią dobrą nowiną błogosławionego Boga (1Tm 1:9-11).

Więc jeśli jesteś którymkolwiek z powyższych, to jak najbardziej wypełniaj prawo, ale nowo narodzone dzieci Boże nie muszą literalnie wypełniać prawa, ani raz w tygodniu święcić szabat, bo siedem dni w tygodniu słuchają i czczą Pana szabat, który odkupił ich swoją świętą krwią spod przekleństwa zakonu i dał im nowe życie.

Jeśli żyjesz według ciała, to umrzesz, a jeśli Duchem uśmiercasz zamysły ciała, to będziesz żyć. Albowiem, ci są synami Boga, którzy dają się prowadzić Duchowi Boga (gr. Rz 8:13-14), a jeśli Duch Święty cię prowadzi, to nie jesteś pod zakonem (Gal 5:18).

Pismo mówi w powyższym fragmencie, że dziećmi Bożymi są tylko ci, którzy "dają się prowadzić Duchowi Boga" - z akcentem na "dają się". Wtedy prawo przestaje Cię dotyczyć, bo Nowe Przymierze nie polega na wypełnianiu prawa, tylko na postępowaniu zgodnym z prowadzeniem Ducha Świętego.

Albowiem do Bożego odpocznienia wchodzimy my, którzy uwierzyliśmy, więc kto wszedł do Jego odpocznienia, ten odpoczął od dzieł swoich tak, jak Bóg od swoich (Hbr 4:3 i 10).

Powyższy fragment mówi bardzo wyraźnie, że gdy człowiek się opamięta i wejdzie w Nowe Przymierze z Jezusem Chrystusem, wtedy dostępuje prawdziwego duchowego odpocznienia (szabatu). Do duchowego odpocznienia wchodzi tylko ten, kto czyni pokój z Bogiem poprzez posłuszeństwo Słowu Bożemu - czyli poprzez nowe narodzenie z wody i z Ducha, przez rezygnację z własnego JA i uśmiercanie swojej cielesności. A to z kolei polega na rezygnacji z własnych planów, bo Duch Święty nigdy nie działa w zgodzie z ludzkimi wyobrażeniami.

[Kim są faryzeusze i uczeni w piśmie w Nowym Przymierzu](http://www.chlebnieba.pl/index.php?id=1120)
www.chlebnieba.pl/index.php?id=1120

Faryzeusze twierdzili, że Jezus nie jest od Boga, ponieważ nie przestrzega szabatu (J 9:16).

Nowotestamentowi faryzeusze też twierdzą, że kto nie przestrzega szabatu, ten nie zna Boga.

Natomiast Jezus, mówi do nich tak:

... tutaj jest coś większego niż świątynia. Gdybyście zrozumieli co znaczy: Miłosierdzia chcę a nie ofiar, to nie potępalibyście niewinnych (ludzi, którzy nie święcą szabatu). Albowiem Syn Człowieczy jest Panem szabatu (Mt 12:2-8).

Dlatego jeszcze usilniej starali się go zabić, bo nie tylko łamał szabat, ale i nazywał Boga swoim Ojcem, czyniąc siebie równym Bogu. Wtedy Jezus odezwał się i rzekł do nich: Zaprawdę, zaprawdę powiadam wam, nie może Syn sam od siebie nic uczynić, lecz czyni tylko to, co czyni Ojciec. Co On czyni, to samo czyni i Syn. Bo Ojciec miłuje Syna i ukazuje mu wszystko, co sam czyni i ukaze mu jeszcze większe dzieła niż te, abyście się dziwili (J 5:18-20).

W wielu miejscach Nowego Testamentu czytamy, że w szabat apostołowie nauczali w synagogach, ale jako wspólnota spotykali się prawie każdego dnia, począwszy od pierwszego dnia po szabacie.

A pierwszego dnia po szabacie, gdy zebraliśmy się na łamanie chleba ... (Dz 20:7).

Natomiast poniższy werset informuje, które z nakazów prawa Mojżeszowego obowiązują dzieci Boże będące w Nowym Przymierzu.

Postanowiliśmy bowiem, Duch Święty i my (apostołowie), żeby nie nakładać na was innych ciężarów oprócz następujących rzeczy niezbędnych. Wstrzymywać się od mięsa ofiarowanego bałwanom, od (spożywania) krwi, od tego co zostało uduszone (bo zawiera krew), i od (duchowego) nierządu. Jeśli się tych rzeczy wystrzegać będziecie, dobrze uczynicie (Dz 15:28-31).

W powyższym tekście nie znajdujemy niczego na temat szabatu, urzędu kapłańskiego ani oddawania dziesięcin. Na temat prawa Mojżeszowego w Nowym Przymierzu pisze apostoł Paweł w Liście do Galacjan, który prawie cały jest poświęcony tej kwestii. Znajdujemy w nim poniższe stwierdzenie.

Chrystus wykupił nas od przekleństwa zakonu, stawszy się za nas przekleństwem, gdyż napisano: Przeklęty każdy, który zawisł na drzewie, aby błogosławieństwo Abrahama przeszło na pogan w Jezusie Chrystusie i abyśmy przez wiarę otrzymali obiecane Ducha. Bracia, przytoczę wam przykład zasad międzyludzkich. Prawomocnego testamentu też nikt nie obala, ani nic do niego nie dodaje. Otóż te obietnice były dane Abrahamowi i jego potomkowi. Pismo nie mówi: I jego potomkom - jak o wielu, lecz jako o jednym: I twemu potomkowi, którym jest Chrystus (Gal 3:13-16).

Żaden nieodrodzony Izraelita, który nie uznaje zbawczej ofiary Jezusa, nie będzie zbawiony. Nawet ten, który najskrupulatniej wypełnia prawo - bo błogosławieństwo dane Abrahamowi nie odnosiło się do narodu żydowskiego, tylko do tych, którzy zawrą Nowe Przymierze z Jezusem Chrystusem.

W Nowym Przymierzu człowiek nie odpoczywa w szabat, tylko cały tydzień żyje dla Pana szabatu i czci Pana szabatu, dlatego w Dziejach Apostolskich 2:46-47 możemy przeczytać, że nawróceni żydzi wszystko mieli wspólne (niczego nie uważali za swoje), codziennie uczęszczali do świątyni, codziennie łamali chleb po domach i codziennie z radością, i w prostocie serca przyjmowali duchowy pokarm, chwalać Boga, a Pan codziennie pomnażał liczbę tych, którzy mieli być zbawieni. To codziennie trwało około 35 lat, prawie do roku 70, gdy Tytus obległ Jerozolimę.

Natomiast poniższe wersety apostoł Paweł pisał do pogan, którym wmawiano, że nie można polegać wyłącznie na Chrystusie i ponad to, trzeba też wypełniać prawo.

Nie ulegajcie osądom ludzi z powodu tego, że spożywacie niekoszerne pokarmy lub napoje, albo że nie obchodzicie ich świąt, nowiów księżycy i szabatów. To wszystko były cienie rzeczy przyszłych - natomiast teraz rzeczywistością jest Chrystus. Niech was nikt nie potępia, kto ma upodobanie w unizoności (wobec kapłanów) i oddawaniu czci posłańcom (sługom Bożym), których nawet nie zna i bezpodstawnie jest z tego dumny, bo myśli w sposób cielesny, a nie trzyma się Chrystusa (głowy Kościoła), który odżywia swój Kościół i spaja go stawami oraz ścięgami, aby rósł wzrostem Bożym (a nie ludzkim). Jeśli więc umarliście wraz z Chrystusem dla tradycji religijnych, to dlaczego znowu poddajecie się typowo religijnym zakazom: "nie dotykaj, nie kosztuj, nie ruszaj"? (lub musisz to, musisz tamto) - które są skazane na zagładę i zniszczenie, bo wbrew temu, czego uczą ci ludzie, tego typu zakazy mają sens tylko w kultach opartych na posłuszeństwie kapłanom i nieoszczędzaniu ciała, lecz nie mają żadnej wartości jeśli chodzi o opanowanie ludzkiej zmysłowości (Kol 2:16-23).

... któż wam przeszkodził być posłusznymi prawdzie? Takie namawianie nie pochodzi od tego, który was powołuje. (Pamiętajcie, że nawet) Trochę kwasu całe ciasto zakwasza. ... a ten, kto was tym niepokoi (lub was do tego zachęca), kimkolwiek by był, poniesie karę (Gal 5:7-10).

Paweł wielokrotnie przestrzegał przed uczestnictwem w tej niewinnie zaczynającej się transformacji, z ucznia Chrystusa w wyznawcę Judaizmu, pisząc:

Dziwię się, że tak prędko dajecie się odwieść od tego, który was powołał w łasce Chrystusowej do innej ewangelii. Chociaż innej nie ma; są tylko pewni ludzie, którzy was niepokoją i chcą przekreślić ewangelię Chrystusową. Ale choćbyśmy nawet my albo anioł z nieba zwiastował wam ewangelię odmienną od tej którą myśmy wam zwiastowali, niech będzie przeklęty! Jak powiedzieliśmy przedtem, tak i teraz znowu mówię: Jeśli wam ktoś zwiastuje ewangelię odmienną od tej, która przyjęliście, niech będzie przeklęty! (Gal 1:6-9).

Nawet Tytusa który był ze mną, chociaż był Grekiem nie zmuszono do obrzezania. Nie bacząc na fałszywych braci, którzy po kryjomu zostali wprowadzeni lub sami potajemnie weszli, aby wyszpiegować naszą wolność (od prawa) którą mamy w Chrystusie, żeby podbić nas w niewolę (prawa lub tradycji), a którym ani na chwilę nie ustąpiliśmy, ani się nie poddaliśmy, aby przetrwała w nas prawda Ewangelii (Gal 2:3-5).

A gdy spostrzegłem, że nie postępują zgodnie z prawdą ewangelii, to powiedziałem do Kefasa przy wszystkich: Jeśli ty, będąc Żydem, żyjesz po pogańsku, to dlaczego zmuszasz pogan, aby żyli po żydowsku? (...) Wiedząc, że człowiek nie zostaje usprawiedliwiony z uczynków zakonu, tylko przez wiarę w Chrystusa Jezusa, i my uwierzyliśmy w Chrystusa Jezusa, abyśmy zostali usprawiedliwieni z wiary, a nie z wypełniania prawa, ponieważ z uczynków prawa nie będzie usprawiedliwiony żaden człowiek. (...) A jeśli odbudowujesz to, co już raz zburzyłeś, to samego siebie czynisz przestępcą prawa. (...) Z Chrystusem jestem ukrzyżowany. Żyję więc już nie ja, ale żyje we mnie Chrystus; a moje obecne życie w ciele jest życiem w wierze w Syna Bożego, który mnie umiłował i wydał za mnie samego siebie. Nie odrzucam łaski Boga; bo jeśli usprawiedliwienie (nadal) jest przez zakon, to znaczy Chrystus na daremnie umarł (Gal 2:14, 16, 18, 20-21).

O nierozumni Chrześcijanie! Któż was omamił, was, przed których oczami został wymalowany obraz Jezusa Chrystusa ukrzyżowanego (za wasze grzechy)? Chcę się od was dowiedzieć: Czy otrzymaliście Ducha przez wypełnianie zakonu, czy przez słuchanie z wiarą? Czy jesteście aż tak nierozumni? Rozpoczęliście w duchu, a kończycie na ciele? (...) Czy ten, który udziela wam Ducha i dokonuje wśród was cudów, czyni to na podstawie uczynków zakonu, czy na podstawie waszej wiary? (...) Bo wszyscy, którzy polegają na uczynkach prawa są pod przekleństwem, ponieważ napisano: Przeklęty każdy, kto nie wypełni wszystkiego, co napisano w Księdze Prawa. A że przez zakon nikt nie zostaje usprawiedliwiony przed Bogiem, to rzecz oczywista, bo sprawiedliwy z wiary żyć będzie (Gal 3:1-3, 5, 10-11).

Chrystus nas wyzwolił, abyśmy żyli w tej wolności. Stójcie więc niezachwianie i nie poddawajcie się znowu pod jarzmo niewoli (Gal 5:1).

Odłączyliście się od Chrystusa i wypadliście z łaski wy, którzy w prawie szukacie usprawiedliwienia. Albowiem my w Duchu oczekujemy spełnienia się nadziei usprawiedliwienia z wiary, bo w Chrystusie Jezusie nie ma znaczenia ani obrzezanie, ani nieobrzezanie, lecz wiara, która jest czynna w miłości. Dobrze biegliście, któż wam przeszkodził być posłusznymi prawdzie? Namawianie takie nie pochodzi od tego, który was powołuje (Gal 5:4-8). A ten, kto was niepokoi, kimkolwiek by był, poniesie karę (Gal 5:10).

Ci wszyscy, którzy chcą się podobać Bogu od strony cielesnej, zmuszają was do obrzezania, byle tylko nie musieli cierpieć prześladowań z powodu krzyża Chrystusowego. (...) Co zaś do mnie, niech mnie Bóg uchwali, abym miał się chlubić z czego innego, jak tylko z krzyża Pana naszego Jezusa Chrystusa, przez którego dla mnie świat jest ukrzyżowany, a ja dla świata. Albowiem uczynki prawa nic nie znaczą, lecz tylko nowe stworzenie w Jezusie Chrystusie (Gal 6:12, 14-15).

Kto ma uszy, niechaj słucha